

Wetsvoorstel tot instelling van een Nationale Commissie van Onderzoek (20 oktober 1948)

Source: Kamer der Volksvertegenwoordigers, 1947-1948, zitting van 20 oktober 1948, N° 675. Brussel: Kamer der Volksvertegenwoordigers.

Copyright: All rights of reproduction, public communication, adaptation, distribution or dissemination via Internet, internal network or any other means are strictly reserved in all countries.

The documents available on this Web site are the exclusive property of their authors or right holders.

Requests for authorisation are to be addressed to the authors or right holders concerned.

Further information may be obtained by referring to the legal notice and the terms and conditions of use regarding this site.

URL:

http://www.cvce.eu/obj/wetsvoorstel_tot_instelling_van_een_nationale_commissie_van_onderzoek_20_oktober_1948-nl-b0bd0d1d-52ac-4c9a-aa40-8312fbf2e949.html

Publication date: 23/10/2012

Wetsvoorstel tot instelling van een Nationale Commissie van Onderzoek naar de gepastheid van de wederuitoefening, door Z. M. Leopold III, van zijn Koninklijke bevoegdheden. (20 October 1948)

Toelichting

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

I. — Een aangelegenheid van nationaal belang.

Dit wetsvoorstel is gesteund op de overtuiging, dat de zogenaamde « Koningskwestie » een allergewichtigst vraagstuk is, waarvan de oplossing niet alleen voor het heden belang oplevert voor de eenheid en de stabiliteit van het land, doch ook de toekomst van de Natie op ernstige wijze in de waagschaal stelt.

Het werd verder ingegeven door de wil, op dit beslissend ogenblik, op doeltreffende wijze de zaak te dienen van Monarchie en Dynastie, waaraan nagenoeg alle Belgen trouw gehecht blijven.

Het streeft er naar het pijnlijk debat vooruit te helpen in de zin van de oplossing die in overeenstemming zal worden bevonden met hetgeen voor 's lands heil wordt vereist.

Het staat aldus buiten en boven de partijhartstochten die, indien men ze in dergelijk geschil tot kiesdoeleinden uitbuit, vroeg of laat én de vrede onder de burgers én het internationaal aanzien van België in het gedrang zouden brengen.

In dit opzicht kan niet worden betwist dat het dringend nodig is een onderzoeksmaatregel aan te nemen, die de eindbeslissing zou voorafgaan.

II. — De kwestie moet uitsluitend op het politie plan worden geplaatst.

Als eenparig door zijn parlementaire fractie aangesteld woordvoerder, heeft een van de ondertekenaars van het wetsvoorstel zich reeds óp de vergadering van 20 Juli 1945 van de Kamer der Volksvertegenwoordigers zonder enige dubbelzinnigheid uitgelaten.

Toegejuicht op al de banken der rechterzijde, toen hij verklaarde, dat zijn groep « niet het inzicht had een welkdanige veroordeling uit te spreken om hetzij welke reden, tegen hetzij wie ook », ging hij voort in de volgende bewoordingen :

« Maar wellicht zal ik minder gemakkelijk instemming, bekomen, wanneer ik het probleem op het politiek terrein wens te brengen. Daar voorzie ik hiërarchisch drie belangen : 's lands belang in de eerste plaats, boven alle andere (*toejuichingen op al de banden*), daarna het belang der monarchie en van het vorstenhuis, dat ik onmiddellijk daarop — en bijna naast het belang van het land laat volgen. Daarna, en dan slechts, het persoonlijk standpunt van de Vorst. Ik voeg er aan toe, dat indien iemand ter wereld dezelfde opvatting dient te hebben van die hiërarchie, het de Vorst zelf is : want de koninklijke waardigheid rechtvaardigt zich door het feit dat de Koning werd opgevoed, is opgegroeid, zich in het leven heeft ontwikkeld voor een taak welke slechts souverain is omdat zij door de enige gedachte wordt bezielde, steeds en op alle gebied, de dienaar te zijn van het Vaderland, ten einde de grootheid, de duurzaamheid en de internationale waardigheid er van te belichamen. »

Wanneer de indieners van het voorstel hetzelfde principieel standpunt innemen, dan bevestigen zij derhalve slechts de houding, die reeds vóór drie jaar, namens hun parlementaire fractie, werd bepaald.

III. — De onderzoeksmaatregel kan niet de door een parlementaire fractie voorgestelde zogenaamde volksraadpleging zijn.

Hierover ook hebben wij reeds op 20 Juli 1945 het strengste oordeel geveld. Wij hebben onze zienswijze

niet veranderd.

« Die raadpleging », zegden wij, « zal inderdaad worden voorafgegaan door een kiescampagne, zowel als een normale verkiezing. Wat zal daar worden besproken ? De Koning alléén, en niemand .anders dan de Koning. De meest verfoeilijke, zowel als de meest geloofwaardige documenten zullen het licht zien. De lasterlijkste aantijgingen zouden ingang vinden, zowel als de edelste en de meest oprechte verklaringen. Op al de muren, in de gehele pers, op de openbare vergaderingen, overal zou een vloed van scheldwoorden en van slijk loskomen.

Bij de aanval zowel als bij de Verdediging zou alle maat worden overschreden. Twee tegenstrijdige mystieken zouden onvermijdelijk in botsing komen. »

En aantonend tot welke uitersten, die in burgeroorlog zouden kunnen ontaarden, die afschuwelijke twist zou kunnen leiden, voegden wij er aan toe :

« Komt het tot stemming, wat zal deze dan opleveren ? De Koning zal ongetwijfeld een meerderheid bekomen. Maar op voorhand weet hij dat die meerderheid hoofdzakelijk te zoeken is in een gedeelte van het land en bij een enkele politieke partij : dit landsgedeelte is het Vlaamse land, en die partij is de katholieke partij. En wat dan? Gekozen door die beperkte meerderheid, die haar steun vindt in een enkele partij en in een gedeelte van het land, hoe zal hij de koninklijke functie kunnen vervullen, de éénheid en de duurzaamheid van het Vaderland nog langer kunnen belichamen, Hoe zal hij als onbetwist scheidsrechter kunnen optreden bij de meningsverschillen welke in de Natie zullen ontstaan? Hoe zal hij, naar het voorbeeld van zijn doorluchtige voorgangers, de algemene richtlijnen kunnen voorschrijven en handhaven, volgens welke onze lotsbestemming zich zal ontwikkelen ? Gelooft gij dat dit mogelijk is ? Neen, dat kunt gij niet, indien gij alle hartstocht, alle vooringenomenheid terzijde laat ! »

Aan die overwegingen, die wij thans nog met dezelfde kracht doen gelden, voegen wij nochtans de volgende opmerkingen toe :

1° Wij gaven toen niet veel om het grondwettelijk bezwaar. Bij nader onderzoek ziet men evenwel in, dat de voorgestelde raadpleging geen referendum is, slaande op een recht- of feitelijke kwestie, die niet openlijk in strijd zou zijn met de geest van de Grondwet. In werkelijkheid, doordat de raadpleging slaat op de persoon van het Staatshoofd, gaat het om een volksstemming waaraan men de naam niet durft geven, en die de Grondwetgevers nooit gedacht zouden hebben mogelijk te maken. Het volstaat niet te zeggen, dat de eindbeslissing vanzelfsprekend bij het Parlement blijft berusten. Een dergelijke stemming zou als onvermijdelijk gevolg hebben, op de nationale vertegenwoordiging een onduldbare druk uit te oefenen, die de ernstige inbreuk zou uitmaken op het evenwicht van onze instellingen. Dit principieel bezwaar, dat het onderscheid verwerpt tussen het « Werkelijk Land » en het « Wettelijk Land » — het is niet de eerste maal dat wordt gepoogd dit onderscheid in België ingang te doen vinden — is naar onze mening beslissend.

2° Het voorschrijven van de volksraadpleging, over 't algemeen met tegenzin .en als noodoplossing, kan geen uitkomst brengen. Dan eerst zal het Koningsvraagstuk weer op 't tapijt komen met alle geweld, in een door de kiescampagne oververhitte atmosfeer. ' Hoe kan men zich dan inbeelden, dat het Volk zich zou kunnen scharen rond een gezaghebber, bij machte zich van zijn taak te kwijten ?

3° Een van de meerderheidsfracties kondigt de verbreking aan van de regeringscoalitie ingeval de volksraadpleging wordt aanvaard. De liberale fractie heeft nadrukkelijk verklaard, dat zij niet bereid is om deze aan het bewind te vervangen bij het vormen van een rechtse Regering, die er zich zou mede belasten de volksraadpleging te houden. Men zou dus moeten komen tot een Parlementsontbinding, die in de reeds beschreven atmosfeer slechts zou kunnen geschieden in volle politieke chaos, waarvan het gevaar bij al de andere zou bijkomen. België zou aldus onvermijdelijk een periode van beroering beleven, gepaard gaande met maatschappelijke onlusten, van die aard dat de bewonderenswaardige krachtsinspanning voor 's lands wederopbouw te niet zou worden gedaan en waarvan de uitslagen slechts te danken zijn aan de solidaire samenwerking van alle standen en van alle krachten. Alleen de meest verdachte extremisten zouden er baat kunnen bij vinden en er zich over verheugen op ogenblik zelf, dat de internationale toestand voor de andere

burgers terecht aanleiding geeft tot angstwekkende bezorgdheid.

Om al die redenen ziet de liberale parlamentsfractie zich genoopt het standpunt te handhaven dat op 20 Juli 1945 werd bepaald.

Nochtans is het nodig een dubbelzinnigheid uit de weg te ruimen die sommigen trachten ingang te doen vinden. Wie tegen de volksraadpleging is, is niet noodzakelijk tegen de Koning. Wie voor de volksraadpleging is, is niet noodzakelijk voor de Koning. De ten opzichte van deze onderzoeksmaatregel aangenomen houdingen lopen geenszins vooruit op de stemmingen die over de grond van het Koningsvraagstuk zouden worden uitgebracht.

IV. — De onderzoeksmaatregel moet bestaan in de instelling van een nationale commissie.

Bedoelde maatregel is thans nodig, omdat het zich vrijwillig terugtrekken, zoals door onze fractie in Juli 1945 aangeprezen, niet de vereiste vrije medewerking heeft bekomen. Het past nochtans in herinnering te brengen wat de terugtrekking voor ons betekent.

Wij zegden toen :

« Zo men geen zeer groot Koning kan zijn, kan men nochtans een zeer groot man wezen. Men kan aan de Natie zeggen : « Ik stel U boven mij — en ik lever er het bewijs van. Schaart U omheen mijn Kind; belichaamt daarin alles van ik aan hoop en verwachtingen had gedroomd. Verzekert het de eenparige medewerking van alle goede burgers. Ik vraag aan mijn partijgangers omheen mijn Zoon te staan; te bewerken, dat Hij bij zijn meerderheid zou regeren, omringd door de liefde en het vertrouwen van geheel de Natie. »

En wij voegden er aan toe :

« Wij moeten de Koning het recht toekennen, in dezelfde akte te schrijven : « Ik bevestig en ik houd staande, dat ik in niets ben tekort gekomen aan mijn koninklijke plicht, aan de burgerzin noch aan de eer. Uitsluitend bezorgd om het levensbelang van het Vaderland, om het algemeen heil waardoor al het andere wordt overheerst, trek ik mij terug. » Hij kan dit doen. En wij zouden antwoorden : « Accoord. » Geheel dit bedroevend debat zou worden stopgezet en vergeten. Wij zouden antwoorden dat de jonge Koning naar België moet komen om er te orden omringd door onze eenparige genegenheid. Wij zouden antwoorden met de wens, dat Koning Leopold III zijn gezinsleven op zijn geboortegrond zou herstellen. Thans hangt de verwezenlijking van dit alles af van de Koning. *Indien men de Wonde verder laat verergeren, zal het misschien morgen niet meer mogelijk, zijn.* »

Wij moeten voorzeker niets daaraan veranderen. Maar de gewenste oplossing is achterwege gebleven, en bijgevolg is het voortaan nodig, dat door een doeltreffende onderzoeksmaatregel, de Koning, de Regering en het Parlement dringend worden ingelicht over de tegenwoordige mogelijkheden.

Uit die herinnering aan het verleden blijkt ten overvloede, dat het Belgisch liberalisme nooit aan zijn plicht van getrouwheid is tekort gekomen. Hoe zou men anders kunnen verklaren, dat de uiteenzetting van zijn standpunt — zoals blijkt uit de Parlementaire Handelingen — levendige toejuichingen heeft ingeogst op sommige katholieke banken ? Hier ook nog is dubbelzinnigheid ontstaan, die voortaan niet meer tegen ons zal kunnen worden uitgespeeld.

Nochtans wordt beweerd, dat ook ons voorstel ongrondwettelijk zou zijn. En dit bezwaar mag niet over het hoofd worden gezien.

Er bestaat een voorgaande. In 1946 werd de instelling van een Commissie, op initiatief van de Koning, aanbevolen door de Voorzitters van beide Kamers, wier persoon voorzeker boven de verdenking stond hun hoge bescherming te verlenen aan een ongrondwettelijk initiatief. Te dien tijde weigerde de Regering haar instemming ermede te betuigen. Wij hebben zelf die weigering goedgekeurd omdat ons voorstel van Juli

1945 ons liet hopen, dat de toevlucht tot een onderzoeksprocedure overbodig zou zijn.

Dit voorstel verschilde nochtans van het onze doordat de op tegenspraak gevestigde beoordeling van de door de Koning tijdens de oorlog gestelde daden feitelijk aan de Commissie een rechtsbevoegdheid toekende ten opzichte van het Staatshoofd. Volgens ons moet nog slechts uitspraak worden gedaan over de gepastheid van het wederuitoefenen door de Koning van zijn ambtsbevoegdheden, gepastheid die moet worden beoordeeld in het opzicht van het algemeen belang, m. a. w. het belang van de nationale verstandhouding, de binnenlandse vrede, de normale werking van onze grondwettelijke instellingen. Een dergelijk mandaat heeft natuurlijk niets rechterlijks aan zich.

Die vergelijking volstaat om aan te tonen, dat het bezwaar van ongrondwettelijkheid van alle grond is ontbloeit. Bijgevolg moet nog slechts de praktische waarde van onze formule worden onderzocht.

V. — Samenstelling van de Commissie.

Wij hebben ons door de volgende beginselen laten leiden :

1 ° Behalve wat betreft de Ministers van Staat, de Stafhouders van de Hoven van Verbreking en van Beroep, wordt geen enkel lid persoonlijk aangewezen. Allen worden vrijelijk verkozen door de intellectuele, economische en sociale groepen, of door de vaderlandse instellingen, die zij zullen gelast zijn te vertegenwoordigen. De politieke strekkingen, waarvan de uiting aldus tot het uiterste wordt beperkt, zullen slechts worden vertegenwoordigd door een afgevaardigde van iedere parlementaire fractie. De Voorzitter zelf zal door zijn gelijken op de algemene stichtingsvergadering worden verkozen.

2" Alles werd opgevat, niet om vooraf een welkdanige meerderheid te verzekeren, maar integendeel opdat men niet zou kunnen vooruitlopen op het oordeel door te steunen op de aanwijzingen waartoe zal worden overgegaan.

3" Het evenwicht werd zóveel mogelijk nagestreefd om op de meest bevredigende wijze, buiten de tussenkomst van de partijen, de vertegenwoordiging te verzekeren van de grote bestanddelen van de nationale gemeenschap.

De tekst van artikel 2 stemt volkomen overeen met die beginselen, zodat wij ons met een kort bondige commentaar kunnen vergenoegen.

Wat de aanwijzing van de Ministers van Staat betreft, heeft de heer Roger Motz, Voorzitter van de Liberale Pattij, in een onlangs verschenen artikel, op afdoende wijze verklaard: «Men kan aannemen», zo schijnt hij, « dat het meest belangrijk college in de schoot van de Commissie dit van de Ministers van Staat zou zijn. Indien het Belgische volk werkelijk geen vertrouwen meer stelt in het doorzicht, de wijsheid en de politieke ondervinding van de Ministers van Staat, dan betekent dit dat het parlementair regime zelf onherroepelijk alle aanzien heeft verloren. Al onze Ministers van Staat werden door Albert I geraadpleegd, en sommigen door Leopold II; zij weten; doordat zij eraan hebben medegewerkt, welke diensten het Vorstenhuis aan het Land heeft bewezen. Men mag vertrouwen stellen in hun vaderlandsliefde en, voor sommigen van hen, op die filosofische en kalme onbevangenheid, die de politieke mannen op het einde van hun loopbaan kenmerkt. »

De beperkte vertegenwoordiging van de politieke strekkingen, de aanwezigheid van de Stafhouders, aangewezen vertegenwoordigers van de rechtswetenschap en -ondervinding kunnen, naar wij menen, geen aanleiding geven tot enige betwisting, evenmin als die van de vertegenwoordigers van het lerarenkorps van de vier universiteiten.

Hetzelfde dient gezegd wat de ruime plaats betreft, die wordt voorbehouden aan de vertegenwoordigers van de vaderlandlievende instellingen : de Nationale Raad van de Weerstand; de Statengeneraal van de Oudstrijders; de Vereniging der Koloniale Veteranen, die men bij zulke gelegenheid niet zou mogen hebben voorbijgaan.

De deelname van de economische en sociale belangen werd onderzocht met de bekommernis, elke partijmenging te weren en, zo goed als maar mogelijk, een bevredigend evenwicht te bereiken. Het was inderdaad nodig rekening te houden met het feit, dat aanzienlijke belangen tegelijkertijd hun vertegenwoordiging zouden vinden in verschillende categorieën.

Aldus zullen de bedrijfshoofden, naast het Belgisch Nijverheidsverbond, vertegenwoordigers vinden in de Vlaamse en Waalse Economische Raden en eventueel zelfs onder de afgevaardigden der universitaire colleges. Hetzelfde zal gelden voor de Middenstand en de Landbouw, die nochtans in het bijzonder worden vertegenwoordigd door hun Hoge Raad. De vertegenwoordigster van de Nationale Raad der Belgische Vrouwen zal zeker niet alleen staan, daar de andere organismen ook, zoals te wensen is, hun toevlucht mogen nemen tot de aanwijzing van vrouwen.

Zou men de arbeidersvertegenwoordiging als te ruim kunnen beschouwen? Het is weer de heer Roger Motz die de beste rechtvaardiging er van geeft: « De indieners van het voorstel, zo schrijft hij, « hebben niet gewild dat de vertegenwoordigers van de arbeidersstand de indruk zouden hebben letterlijk verloren te zijn onder de vertegenwoordigers van de intellectuele, gerechtelijke en economische kringen ». Inderdaad moet worden aangestipt dat de arbeiderskringen in de andere categorieën om zeggens niet de gelegenheid zouden vinden om een aanvullende vertegenwoordiging te bemachtigen.

In strijd met hetgeen men had kunnen voorzien, wordt de Magistratuur niet vertegenwoordigd. Wij hebben inderdaad enerzijds geoordeeld, dat de tussenkomst van de rechterlijke macht in een geschil betreffende de Uitvoerende Macht een bezwaar van grondwettelijke aard zou kunnen uitlokken; anderzijds, dat de Magistratuur, zowel als het Leger, in dergelijke omstandigheden een volstrekte kalmte moet bewaren, die zij slechts kan vinden in onthouding en stilzwijgen.

Zal men ten slotte, zoals de heer Roger Motz voorziet, kunnen opwerpen dat, wegens het feit dat de aanwijzing der leden bij wijze van verkiezing geschiedt, moeilijkheden zullen oprijzen in de schoot van de verschillende colleges? « Het kan toch niet worden betwist », zo schrijft hij, « dat dergelijke verkiezingen minder weerklank zullen hebben en minder beroering zullen verwekken dan een uitgebreide volksraadpleging, tijdens welke de Koning, zijn gade, zijn omgeving, misschien zijn familie, onvermijdelijk door het slijk zullen worden gesleurd door zijn meest fanatieke vijanden ».

Laten wij er nog aan toevoegen dat de verkiezingen verplicht bij geheime stemming zullen geschieden — en dat zij onder controle zullen staan van het voorzitterschap waargenomen door de Minister van Binnenlandse Zaken of zijn afgevaardigde; hetzelfde zal zich voordoen voor het nazien van de mandaten op de stichtingsvergadering en voor de verkiezing van de Voorzitter van de Nationale Commissie.

VI. — Opdracht Van de Commissie.

Aan hetgeen dienaangaande reeds werd gezegd, past het nog toe te voegen dat het uitgebracht advies over de gepastheid kan worden beïnvloed door de mening die de Commissie zou hebben opgedaan over « de vraagstukken die worden gesteld in verband met de betrekkingen van het Staatshoofd, bij de uitoefening van zijn ambt, in vredes- en oorlogstijd, met de Regering en met het Parlement ». Om die reden wordt de Commissie uitgenodigd om die mening kenbaar te maken, daar deze insgelijks een kostbare voorlichting kan uitmaken voor het Parlement en voor het Land.

Om te beslissen over de gegevens geschikt om overtuiging voor te lichten en om, binnen het raam van haar opdracht, over te gaan tot alle door haar gepast geoordeelde onderzoeken, zal de Commissie oppermachtig zijn. Zij zal ook oppermachtig zijn voor de inrichting van haar werkzaamheden. Het ware inderdaad onmogelijk, van haar een met redenen omkleed advies te vergen indien haar dergelijke machten werden geweigerd of zelfs aan een welkdanige beperking werden onderworpen. De samenstelling van de Commissie moet op dit gebied aan allen een gelijk vertrouwen inboezemen in haar omzichtigheid en haar plichtsbesef. Dit verantwoordt artikel 4 van het wetsvoorstel.

VII. — Termijn en indiening Van het verslag.

Door de duur van het aan de Commissie toevertrouwd mandaat tot drie maanden te beperken, hebben wij enerzijds de bekommernis gehad, haar de stipte nodige tijd te laten om haar werk tot een goed einde te brengen ; anderzijds, te verhinderen dat de bekampers van het voorstel ten onrechte de indieners er van zouden kunnen beschuldigen het inzicht te hebben de oplossing van het vraagstuk door een manoeuvre op de lange baan te schuiven.

Het met redenen omkleed verslag, opgemaakt in de beide landstalen, moet, binnen die termijn, ter hand worden gesteld van de Voorzitters van de Kamers. Het zal worden bekendgemaakt door opname in de parlementaire bescheiden.

VIII. — Onpartijdigheidswaarborgen.

Aan deze die reeds voortvloeien uit de samenstelling zelf van de Commissie, moeten nog de volgende waarborgen worden gevoegd :

1° Alvorens in functie te treden, zullen de leden de volgende eed moeten afleggen : « Ik zweer mijn advies naar plicht en geweten uit te brengen, zonder haat noch vrees, en het geheim der beraadslagingen te bewaren. Zo helpe mij God. »

Die verplichting beantwoordt aan de bekommernis van sommigen die zich inbeelden dat, aangezien de meningen vooraf vaststaan, een stemming zonder voorafgaandelijk onderzoek noch debat, of zelfs een eenvoudige berekening, zal volstaan om de meerderheid te bepalen. Zal worden gezegd dat de eed zonder invloed zal zijn en dat een ieder, zich houdend aan de vooraf bepaalde mening, hem als een formaliteit zonder belang zal beschouwen ? Dit ware een belediging voor alle Belgen en vooral voor degenen die zullen worden vereerd door de keuze van hun gelijken en door het vertrouwen van het Land. Waarom zou die eed minder waarde hebben dan deze die door het Gerecht aan getuigen en deskundigen wordt opgelegd in gevallen waarbij het algemeen belang niet zozeer is betrokken? Laten wij in herinnering brengen, dat alleen door het nalaten van een dergelijke formaliteit de arresten automatisch worden verbroken.

2° De vertegenwoordigers van de Koning en van de Regering zullen, op alle handelingen van de Commissie, over alle documenten die haar archief uitmaken, het meest uitgebreid recht van toezicht hebben. Bij de debatten die zij zullen bijwonen ten raadgevendenden titel, wordt hun het recht verleend om te worden gehoord, telkens als zij dit zullen vragen.

3° De debatten zullen geheim zijn, om aan ieder lid de mogelijkheid te verschaffen volkomen vrijelijk zijn mening te zeggen. Bovendien zal door de geheimhouding worden verhinderd dat het land, gedurende de werkzaamheden, zou worden overgeleverd aan een schadelijke beroering, die wij zoveel mogelijk wensen te verhinderen.

4° De nauwgezette onpartijdigheid van het bestuurlijk secretariaat zal worden verzekerd door de aanwijzing van de Griffiers van beide Kamers, bijgestaan door de onder hun gezag gestelde diensten.

Besluiten.

Op het ogenblik dat wij1 dit schrijven, worden de koninklijke bevoegdheden niet verwaarloosd. Nooit zal het land, dat getrouw is aan de Monarchie, in voldoende maat aan Zijn Koninklijke Hoogheid Prins Karel van België, zijn erkentelijkheid kunnen betuigen voor de uitmuntende diensten die Hij, sedert hem het Regentschap werd toevertrouwd, niet heeft opgehouden te bewijzen met evenveel tact als gezag.

Het kan nochtans niet worden betwist dat het na meer dan vier jaar dringend nodig wordt, de normale werking van onze grondwettelijke instellingen te herstellen, en derhalve de weg aan te tonen langswaar het mogelijk is dit te bereiken. De huidige beroering is daarvan een bewijs.

Die weg is niet de volksraadpleging. Wij hebben er de redenen van aangehaald. Aan diegenen die, met een trouwens oprechte hartstocht, er zich de aanhangers van maken — welk ook hun politieke opvatting weze — menen wij het bewijs te hebben geleverd dat na die volksraadpleging niets zal zijn beëindigd. Alles zal integendeel een aanvang nemen, in een atmosfeer van een tot het uiterste opgedreven nationale verdeeldheid. Dan eerst zal voor al diegenen die het zullen hebben gewild en bevolen, het uur aanbreken van de zware verantwoordelijkheden tegenover België — en wellicht zelfs tegenover de Geschiedenis. Onze dwingende plicht beveelt ons ze ver van ons af te wijzen.

Daarom verkiezen wij zonder enige aarzeling de weg die zal worden opengesteld door de aanneming van het wetsvoorstel. Misschien zal worden gezegd dat dit niet volmaakt is; indien dit zo ware, dan zou het kunnen worden verbeterd, — en wij zullen niet weigeren iedere suggestie te onderzoeken die volledig in overeenstemming zou zijn met de beginselen waardoor wij ons hebben laten leiden.

Wij vragen aan het Parlement dat verzekerd mag zijn van onze volledige goede trouw, ons werk te willen beoordelen in het licht van zijn vaderlandsliefde, — en bewerken dat eindelijk de dag zou aanbreken waarop alle Belgische harten opnieuw eenstemmig zullen mogen kloppen. Daar, en daarin alleen, is het heil te vinden van het gemeenschappelijk Vaderland.

Albert DEVEZE.

Wetsvoorstel

EERSTE ARTIKEL.

Er wordt een nationale commissie ingesteld, die tot opdracht heeft' een met redenen omkleed advies uit te brengen over de vraag of het al dan niet gepast is dat Z. M. Leopold III, zijn koninklijke bevoegdheden weder zou uitoefenen en te zeggen of deze wederuitoefening van die aard is dat de openbare rust, de nationale eendracht en de regelmatige werking van de grondwettelijke instellingen van België worden verzekerd.

Zij zal advies uitbrengen over de maatregelen die zij gepast zou achten om de vraagstukken op te lossen, die gesteld worden aangaande de betrekkingen van het Staatshoofd met de Regering en het Parlement bij de uitoefening van zijn ambt, in vredes- en in oorlogstijd.

ART. 2.

De Commissie wordt als volgt samengesteld : De Staatsministers :

A. — De Nationale Vertegenwoordiging :

Eén vertegenwoordiger van ieder der parlementaire fracties, die in beide wetgevende vergaderingen bestaan.

B. — Universitaire kringen :

Één vertegenwoordiger van het professorenkorps van ieder der vier universiteiten.

C. — Gerechtelijke kringen :

De staf houders van de Orde der Advocaten van de Hoven van Beroep van het Koninkrijk.

De staf houder van de Orde der Advocaten bij het Hof van Verbreking.

D. — Economische en sociale kringen :

Één vertegenwoordiger van het Verbond der Belgische Nijverheid.

Één vertegenwoordiger van het Vlaams Economisch Verbond.

Één vertegenwoordiger van de « Conseil Economique Wallon ».

Tien vertegenwoordigers, aangewezen door de arbeidersverenigingen, die deel uitmaakten van de jongste Nationale Arbeidsconferentie.

Twee vertegenwoordigers van de Hoge Raad voor de Middenstand.

Één vertegeawoordiger van de Hoge Raad voor de Landbouw.

Één vertegenwoordigster van het Nationaal Verbond der Belgische Vrouwen.

E. — Vaderlandlievende instellingen :

Drie vertegenwoordigers van de Nationale Raad van de Weerstand.

Drie vertegenwoordigers van de Staten-Generaal der Oud-Strijders.

Één vertegenwoordiger van dg Vereniging der Oud-Kolonialen.

ART. 3.

De Commissie kiest haar Voorzitter en vier Ondervoorzitters ; deze laatsten worden aangewezen onder de leden van iedere vertegenwoordigde categorie, met uitzondering van diegene waartoe de voorzitter behoort.

ART. 4.

De Commissie beslist welke gegevens zij oordeelt geschikt te zijn om tot voorlichting te dienen. Diensvolgens is zij gemachtigd om tot alle navorsingen over te gaan, die zij oppermachtig als gepast oordeelt.

ART. 5.

Twee vertegenwoordigers aan te wijzen door Z. M. de Koning en twee vertegenwoordigers aan te wijzen door de in Rade vergaderde Ministers zijn gemachtigd om al de besprekingen bij te wonen en zij zullen gehoord worden telkens als zij het zullen vragen. Daarenboven hebben zij het recht, zonder verplaatsing, kennis te nemen van alle bescheiden die in het archief berusten.

ART. 6.

Al de stemmingen zijn geheim.

Al de besprekingen geschieden met gesloten deuren.

De bevoegdheden van de Commissie vervallen binnen een termijn van drie maanden te rekenen van haar algemeené stichtingsvergadering af. Zij is gehouden haar verslag binnen die termijn in te dienen.

Het verslag, opgemaakt in de beide landstalen, wordt overhandigd aan de Voorzitters van de twee Wetgevende Vergaderingen. Het wordt openbaar gemaakt door middel van de parlamentsbescheiden.

ART. 7.

De Minister van Binnenlandse Zaken wordt ermede belast bij hoogdringendheid de in artikel 2 bedoelde colleges en groepen op te roepen om bij geheime stemming tot de aanwijzing van hun vertegenwoordigers ovt te gaan.

Hij roept de Algemene Stichtingsvergadering op, voor het onderzoek van de mandaten en de verkiezing van de voorzitter, en zit ze voor.

Vooraleer hun ambt waar te nemen, moeten de leden van de Commissie volgende eed afleggen : « Ik zweer mijn advies naar plicht en geweten uit te brengen, zonder haat noch vrees, en het geheim der beraadslagingen te bewaren. Zo helpe mij God. »

ART. 8.

De griffiers van de Kamer der Volksvertegenwoordigers en van de Senaat, bijgestaan door de onder hun gezag gestelde diensten, verzekeren het bestuurlijk secretariaat van de Commissie, alsook het rangschikken en het bewaren van haar archiefstukken.

ART. 9.

Een aanwijzend crediet van 1.000.000 frank wordt op de begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken uitgetrokken voor de regeling van de lasten die door de werking van de Commissie worden veroorzaakt.

Albert DEVÈZE,
Léo MUNDELEER.,
Louis JORIS,
René LEFEBVRE.